

Genogram rodziny¹

Przeznaczenie narzędzia:

Etap I (1b) – Ocena / Diagnoza (Pogłębienie wiedzy o sytuacji związanej z problemem osoby/ rodziny)

Zastosowanie narzędzia: fakultatywne

Rodzaj narzędzia: specjalistyczne

Wypełnia: Pracownik socjalny z Klientem

Sygnatura: FS_RzD_23

Genogram rodziny _____

Data sporządzenia genogramu _____

Osoba sporządzająca genogram _____

GENOGRAM RODZINY

¹ Narzędzie zostało opracowane przez Zespół ds. narzędzi pracy socjalnej

Załącznik – kod genogramu

	związek bardzo bliski	relacje w rodzinie
	związek bliski	
	związek bliski, ale konfliktowy	
	dystans	
	relacje konfliktowe	
	kontakt zerwany	
	mężczyzna	
	kobieta	
	dana osoba nie żyje	
	tw. osoba identyfikowana- mężczyzna	
	tw. osoba identyfikowana- kobieta	
	małżeństwo	
	związek nieformalny	
	małżeństwo w separacji	
	małżeństwo po rozwodzie	
	urodziło się martwe dziecko -córka	
	urodziło się martwe dziecko-syn	
	poronienie sztuczne	
	poronienie naturalne	
	bliźnięta jednojajowe	
	bliźnięta różnojajowe	
	ciąża	
	dziecko adoptowane	

INSTRUKCJA

1. Cel narzędzia

- Zobrazowanie historii rodziny oraz relacji panujących w rodzinie.
- Korzyści z zastosowania narzędzia dotyczą osoby wspierającej i wspieranej. Wspólne rysowanie genogramu wg kodu znaków ma znaczenie terapeutyczne, służy budowaniu relacji między pracownikiem a odbiorcą pracy socjalnej – klienta/rodziny. Pytania zadawane podczas rysowania genogramu porządkują wiedzę o rodzinie.

2. Grupa docelowa

- Narzędzia te można stosować wobec każdej rodziny, szczególnie wielopokoleniowej, licznej.

3. Sposób wykorzystania narzędzia

a) okoliczności w jakich stosuje się narzędzie

- *Genogram rodziny* stosuje się po wcześniej przeprowadzonym *Wywiadzie – rozpoznaniu sytuacji*. Może być wypełniony przed w trakcie lub po przeprowadzonym *Wywiadzie z rodziną z dziećmi*.
- Zaleca się stosowanie *Genogramu rodziny* łącznie z narzędziem *Ekogramu rodziny*.
- Ponowne (po upływie czasu pracy z rodziną) wypełnienie *Genogram rodziny* zależy od decyzji pracownika socjalnego. Wskazane jest jednak skorzystać z niej zawsze wtedy gdy nastąpiła istotna zmiana w strukturze rodziny.

b) zastosowanie pytań

- Przy sporządzaniu *Genogramu rodziny* w pierwszej kolejności rysuje się schemat rodziny nuklearnej osoby delegowanej do terapii i wsparcia.
  - o Kółko symbolizuje osoby płci żeńskiej
  - o Kwadrat osoby płci męskiej
  - o Osoba delegowana do wsparcia / terapii zaznaczana jest podwójną linią.
  - o Mąż/ partner relacji/ związku jest z lewej strony a żona z prawej. Dzieci rysowane są w kolejności urodzin od lewej najstarsza do prawej najmłodsze.
  - o Kod *Genogramu rodziny* w znormalizowany sposób przedstawia w obrębie kilku pokoleń wszelkie możliwe sytuacje np. kolejność zawieranych związków, separacje, rozwody, ciąży, pleć i wiek dzieci, naturalne czy sztuczne poronienia, także szczególny typ relacji między członkami rodziny, ponieważ jednym z najważniejszych terenów społecznej identyfikacji jest rodzina.
- Na *Genogram rodziny* nanoszone są informacje o wszystkich członkach rodziny i ich wzajemnych relacjach emocjonalnych, co najmniej w zakresie trzech pokoleń. Konstruowanie genogramu dokonuje się poprzez wprowadzanie na dużą planszę lub tablicę znaków i symboli graficznych oraz haseł stanowiących skrót informacji. Technika ta daje bardzo szybko obraz wielu wzorów rodzinnych. a tym samym jest bogatym źródłem tworzenia hipotez, dotyczących problemu, z jakim rodzina się boryka, a który może być powiązany z kontekstem rodzinnym. Struktura rodziny przedstawiona za pomocą graficznych symboli.
- Struktura rodziny daje informację o tym:
  - o Jaka jest konstelacja osób zamieszkujących razem?
  - o Jaką pozycję zajmują poszczególni członkowie rodziny?
  - o Jaką delegację (zaprogramowanie) dostają poszczególne dzieci?
  - o (imię, przezwisko, podobieństwo fizyczne lub psychiczne do innego członka rodziny).
- Podstawowe informacje dotyczą:
  - o natury demograficznej - wiek, miejsce zamieszkania, wykształcenie, zawód członków rodziny
  - o funkcjonowania poszczególnych członków rodziny - problemy emocjonalne, szkolne, zawodowe, zdrowotne itp.;
  - o krytycznych wydarzeń w rodzinie - separacja, rozwód, śmierć, przeprowadzki itp.Informacje te zazwyczaj są nanoszone koło symbolu określającego danego członka rodziny
- Dzięki zastosowaniu *Genogramu rodziny* prześledzić można wzory powtarzające się przez generacje. Wzory w zakresie:
  - o funkcjonowania – powtarzające się sukcesy lub porażki w rodzinie, objawy nerwicowe, próby samobójcze, problemy z alkoholem, lekami itp.
  - o relacji – powtarzające się z pokolenia na pokolenie np. bliskość między matkami i córkami, czy dystansu między rodzicem a dzieckiem odmiennej płci.
  - o struktury – powtarzające się przez pokolenia rozwody, związki nieformalne, separacje czy adopcje.

c) na co warto zwrócić uwagę

- Zapis historii życia rodzinny w sposób graficzny i uporządkowany pozwala dostrzec i postrzegać rodzinę w szerokim wieloaspektowym kontekście całego rodu. W technice genogramu terenem społecznej identyfikacji jest rodzina. Przywróceniu czy lepszemu rozumieniu więzi służy technika genogramu – wizualny sposób ukazywania struktury rodziny/ rodu i więzi rodzinnych. *Genogram rodziny* stanowi przejrzysty materiał analizy powtarzających się pokoleniowo struktur rodzinnych(np. powtarzających się od kilku pokoleń, syndrom najstarszego brata, zjawiska częstych rozwodów czy alkoholizmu. . Wspólne rysowanie *Genogramu rodziny* pozwala wielu osobom zobaczyć swoją pozycję w strukturze rodowej, odnaleźć swoje korzenie, zauważyć istnienie powtarzających się schematów lub tendencji, zmniejszyć poczucie osamotnienia, odszukać poczucie tożsamości czyli odrębności od otoczenia, poczucie ciągłości

własnego ja, ciągłości utrzymującej się mimo upływu czasu i zachodzących zmian. To forma autoterapii, profilaktyki czy rozwoju rodziny.

d) informacje dodatkowe

– Brak.